

Toimittajayhteistyökokous, Kanta-palvelut

Aika 16.6.2021 klo 9–11.30

Paikka Teams

Osallistujat Kutsutut

1 Kokouksen avaus, Lise-Lotte Holmberg / Kela

Puheenjohtaja Lise-Lotte, Kela, avasi kokouksen. Agendassa muutos, aloitetaan koronan tilannekatsauksella laajan osuuden takia.

2 Korona - tilannekatsaus, useita esittäjiä / Kela & THL

Mia Mustonen esitteli koronatilanteen tilannekatsauksen, koronatodistukset ja aikatauluarviot. Antti-Olli Taipale kertoi terveydenhuollon tulostusmahdollisuudesta. Sole Salmijärvi esitteli koronarokotustodistuksen toteutuspuolen.

Koronarokotustodistukseen vaadittavien tietojen kattavuudesta on koottu raportti:

[Koronarokotustodistukseen vaadittavien tietojen kattavuus Omakanta-palvelussa \(thl.fi\)](#)

Kysymys: Kari Heinonen: Tehdäänkö testitodistuksia olemassaolevat testeistä PTA:ssa?

Vastaus: Sole Salmijärvi: Liitteenä olevassa esityksessä asiaa on kuvattu tarkemmin. PRC-testien osalta testejä tehdään Kuntaliiton PRC-testikoodin 6466 ja THL:lle ilmoitettujen tähän käytettyjen paikallisten koodien pohjalta. Antigeenitestitulosten pohjalta todistusta Covid-laboratoriotutkimustuloksesta tehdään tätä varten valmistelussa olevien uusien Kuntaliiton koodien (7900–) pohjalta.

Kysymys: Kari Heinonen: Eikö tekstimuotoiselle, edes on/off-tyyppiselle, tulokselle todellakaan ole suunnitteilla rakenteista koodistoa?

Vastaus: Sole Salmijärvi: Liitteenä olevassa esityksessä asiaa on kuvattu tarkemmin. THL ohjeistaa sote-toimijoita, miten laboratoriotulokset tulee kirjata, jotta todistukset ovat muodostettavissa.

Kysymys: Kari Heinonen: EU-speksi nähdäkseni sinänsä mainitsee myös "todistuslompakon" (mobiiliappi) todistusten säilyttämiseen/esittämiseen ja todistusten siirron lompakkoon niitä myöntävästä/muodostavasta järjestelmästä. Mitkä ovat kansalliset linjaukset tämän toiminnallisuuden suhteen?

Vastaus Mia Mustonen: Kansalainen voi tallentaa pdf-todistuksen haluamaansa paikkaan/sähköiseen lompakkoon. Kansallisesti palvelu on Omakanta.

Kommentti: Kari Heinonen: PDF:n tallentaminen "lompakkoon" ei minusta täytä EU-speksin tietosuojaan vaatimuksia. Siellä aivan erikseen mainitaan tämä fyysisen tiedoston manuaalinen siirtely epäluotettavana.

Vastaus Mia Mustonen: Tunnistettu, että myös käytettävyyttä parantaisi mobiiliversio, mutta toteutuksesta ei ole vielä päätöstä.

Kysymys: Kari Heinonen: Varmistava kysymys: Onhan erikseen katsottu, että koronatodistuksessa käytettävä varmenne/algorithmi on yhteensopiva EU-speksin kanssa?

Vastaus: Sole Salmijärvi ja Mia Mustonen: Todistuksen QR-koodin muodostaminen ja allekirjoitus on tehty EU-määritysten mukaisesti. Suomen todistukset ovat EU-yhteensopivia. Suomen toteuttamien QR-koodien toimivuus on jo testattu EU-ympäristöissä. Testaukset jatkuvat vielä eri EU-maiden tarkistussovelluksilla.

Kysymys: Kari Heinonen: Allaolevassa varsinkin tämä "reuse ... issued for other persons" -kohta arveluttaa PDF-tiedostojen jakelemisen tapauksessa.
https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/ehealth/docs/vaccination-proof_interoperability_guidelines_en.pdf, sivu 7, kappale 3.3: "In the design, security analysis and risk assessment should be used, in order to assure sufficient level of protection against forgery of certificates or reuse of valid certificates issued for other persons."

Itselläni ylipäättään se, että kansallisesti EU-koronatodistus(kin) toteutetaan arkkitehtuurillisesti "tulosteena" herättää epäilyjä. Siis verrattuna siihen että EU-speksissä todistus on "yksilöllisesti identifioitava, pysyvästi talletettava, siirreltävissäoleva entiteetti". Toki Kanta-ratkaisu on varmaan yksinkertaisempi ja automaattisesti tulostushetken mukaisesti reaaliaikainen, mutta meneekö tämä pilkkulleen EU-speksin mukaisesti? EU-todistuksiaahan pitäisi Suomessa voida myöntää myös ulkomaalaisille ja myös (ehkä; kts. eu-dokun 3.3. -kappaleen jatkoteksti esim. "revocation of issued certificates") hallinnoida näitä jälkikäteen.

Vastaus: Sivulla 7 kappaleessa 3.3 kerrotaan kehitettävän trust frameworkin tavoitteista mm. tämä Karin lause kertoo mitä trust frameworkillä tavoitellaan "In the design, security analysis and risk assessment should be used, in order to assure sufficient level of protection against forgery of certificates or reuse of valid certificates issued for other persons."

Sekä Karin viittaamassa dokumentissä että trust framework [dokumentissa](#) kerrotaan että QR koodin voi esittää sähköisesti tai paperitulosteesta.

Henkilöllä voi olla samasta rokotus- tai testitapahtumasta useampi todistus. Todistuksen yksilöivä tunniste identifioi todistuksen, ei tapahtumaa josta todistus on luotu.

3 Ajankohtaista DVV:llä, Jari Pirinen / DVV

Jari Pirinen esitteli ajankohtaiset asiat DVV:llä.

Kommentti: Ilkka Toivola

Toiminnot ja prosessit ovat pysyvämpiä kuin organisaation nimi. Joku FIN varmenne olisi pysyvämpi.

Vastaus: Jari Pirinen

Juurivarmenteen nimeämistä Suomen valtion nimiin selvitettiin joitakin vuosia sitten, ja todettiin että valtio ei ETSI/eIDAS-kontekstissa ole regulatorisesti kelvollinen viralliseksi varmentajatahoksi (esim. ICAO-kontekstissa toisaalta varmennehierarkiat ovat juurikin valtion nimissä), vaan kyseessä täytyy olla virasto tai yksityinen yritys. Varmennehierarkiasta täytyy käydä ilmi varmentajatahon juridinen nimi, esim. Digi- ja väestötietovirasto. Sen sijaan useat varmennepalveluiden tukitoiminnot nojaavat FINEID-brändiin ja tekniset linkitykset/ohjaukset on toteutettu fineid.fi-domainin kautta, juuri sen takia että varmentajatoiminnassa toiminnan jatkuvuus ja teknisten linkkien toimivuus on pystyttävä takamaan 20-30 vuodeksi eteenpäin, riippumatta toimintaa pyörittävän organisaation nimestä.

Hetu-uudistushanke

Jari Pirinen: Hetu-uudistushankkeesta tietoa VM:n sivustolta:

<https://vm.fi/hanke?tunnus=VM036:00/2021>.

Kauko Hartikainen kertoi hetu-uudistushankkeesta: Vuosituhattunnukset ovat loppumassa kesken, koska niitä on alettu myöntää aiempaa useammille hetua tarvitseville. Erityisesti päiväys 1.1. on laajasti käytössä. Muutoksen käyttöönottoajankohta: 1.1.2023 tai 1.1.2024 päätetään syksyllä 2021.

Teemupekka Virtanen täydensi, että jatkossa myös syntymäaika- ja sukupuolietieto poistuvat hetusta. Lisäksi hetulle tulee erikseen luotettavuus-attribuuti, koska niiden myöntäminen helpottuu. Näiden käyttöönotto on suunniteltu vuodelle 2027.

Kysymys: Maritta Korhonen: Nyt annetussa asetuksessa on mukana vain lisävälimerkit. Voidaanko tässä yhteydessä varata tilapäiset hetuille sarja, jota käytetään tilapäisiä hetuja varten? Onko tästä tulossa asetuksen perustelutekstiin kommenttia?

Vastaus: Teemupekka Virtanen: Tilapäisten hetujen tarve vähenee, kun jatkossa voidaan antaa henkilölle pysyvä henkilötunnus helpommin ja nopeammin ja kevyemmällä varmistuksella. Kauko Hartikainen: Tämä asia menee työryhmän käsittelyyn. Jatkossa käyttöön tulee myös etävarmennus, eli henkilön ei tarvitse olla vielä Suomessa saadakseen tunnuksen.

Jatkokysymys: Maritta Korhonen: Myös tilapäiset hetut ovat jatkossakin tarpeen, esimerkiksi lomailijan onnettomuus, lapsen hetun saamisessa on katko joka yö. Vaikka tarve vähenee (maahanmuuttajat, opiskelijat, pidempään Suomessa oleskelevat), tarve ei kokonaan poistu. Olisi hyvä, jos 900-sarjan hetut voitaisiin rajata testikäyttöön, ja olisi toinen mekanismi tilapäisille hetuille. Saataisiinko tässä vietyä eteenpäin?

Kommentti: Sami Kuusela: Jo syntymättömälle lapselle voidaan joutua tilaamaan esimerkiksi labroja.

Kommentti: Kari Heinonen: Mielenkiintoinen piirre HETU-uudistuksessa on se että välimerkki EI sisälly jatkossakaan tarkistusmerkin laskentaan. Toki sallittujen välimerkkien joukko on melko pieni mutta teoriassa kasvava syöttövirheen mahdollisuus on olemassa.

4 Sertifiointin poikkeamien hallinta ja valvonta, Teemupekka Virtanen & Antti Härkönen / STM & Valvira

Antti Härkönen, Valvira, esitteli aiheen.

Ei kysymyksiä.

5 Asiakastietolain tilannekatsaus, Anna Kärkkäinen / STM

Anna Kärkkäinen, STM, esitteli asiakastietolain tilannekatsauksen.

Kysymys: Kari Heinonen: Tarvitaanko/tuleeko luovutusluvasta erillinen (uusi) informointiasiakirja? Vai muodostuuko se automaattisesti aikaisemman laajan suostumuksen perusteella?

Vastaus: THL ja Kela ohjeistaa tärkeimmin käytännön muutoksista ja aikatauluista.

Kanta-palvelut

16.6.2021

Kysymys: Matti Hiltunen (DVV): Onko suostumuksille tai kielloille jotain ikärajoja esimerkiksi alle 18 vuotiaille?

Vastaus: Alaikäisten asema tärkeä. Ei ole absoluuttisia ikärajoja, milloin alaikäinen on kykenevä päättämään suostumuksista ja kielloista, eli ammattihenkilö arvioi tapauskohtaisesti alaikäisen kypsyyden. Huoltaja voi toimii lapsen puolesta, mutta huoltaja ei voi kieltää tietojen luovuttamista hätätilanteissa, jossa lapsen terveys olisi vaarassa.

Kommentti: Hannele Lindeman: Laki tule voimaan 1.11., onko muutoksiin tulossa siirtymäaika? Tuleeko enää Luotainta?

Vastaus: Kaiken kattavaan kieltoon tuli siirtymäaika 1.1.2024 kuten myös yksityisten työterveysrekisterien kieltoon. Kela ja THL kuvaavat siirtymäajan.

Kysymys: Hannele Hannula: Onko olemassa vielä päätöstä kumpaan järjestelmäluokkaan A vai B tulevat SaaS, PaaS, IaaS pilvipalvelut kuulumaan?

Vastaus: THL päättää, jos on epäselvää, kumpaan luokkaan järjestelmä kuuluu. Asiakastietolain mukaan THL voi antaa tarkempia määräyksiä järjestelmien kuulumisesta luokkiin, ja myös päättää luokasta myös yksittäisissä epäselvissä tilanteissa.

Kysymys: Maritta Korhonen: Asiakastietolain voimaantuloon on enää viisi kuukautta. Mitkä ovat siirtymäajat luovutuslupaun? Suostumuksia on annettu yli 4 miljoonaa, joten niitä on hankala nopeasti pyytää kaikille?

Vastaus: Asiaan palataan Potilastiedon arkisto esityksessä.

Kysymys: Maritta Korhonen: vielä kysymys A-luokasta: Jos liittyy toisen toimijan kanssa (esim. Atostek), niin nykyisin ei voi sertifioidua A-luokan järjestelmäksi. Uusi laki antaa mahdollisuuden sertifioida riippumatta siitä, miten liittyy Kantaan. Onko niin, että tekninen toteutustapa ei ratkaise, että tekninen toteutus ei pakota b-luokan järjestelmäksi?

Vastaus: Jos tietojärjestelmä muodostuu useasta modulista: varsinaisesta pääjärjestelmästä ja Kanta-liittymistä tukevasta toisesta järjestelmästä, niin kokonaisuus voi olla A-luokkaa. Tässä kohtaa on hyvä tarkastaa linjauksia, miten toimitaan. Lähtökohtaisesti kuuluu A-luokkaan.

Kysymys: Kari Heinonen: Pitääkö A-sertifiointivastausta tulkita niin että lopullinen virallinen näkemys vielä puuttuu?

Vastaus: Kyllä, asiakastietolain mukaan THL voi antaa tarkempia määräyksiä järjestelmien kuulumisesta luokkiin, ja myös päättää luokasta myös yksittäisissä epäselvissä tilanteissa.

6 Potilastiedon arkiston tilannekatsaus, Sole Salmijärvi / Kela

Sole Salmijärvi esitteli Potilastiedon arkiston tilannekatsauksen.

Kysymys: Piritta Kärki: Miten alaikäisen oikeus vaikuttaa omien tietojen näkymiseen vanhemmille? Onko oltava alaikäisen päätöksentekokykyyn pohjautuvaa kielto-oikeutta palvelukohtaisesti? Taidettu tänään ottaa kantaa vain vanhemman tekemään kielto-oikeuteen suhteessa alaikäisen tietojen näkyvyyteen.

Vastaus: Tahdonilmaisupalveluun tallennettavat vaikuttavat tiedon luovuttamiseen palvelunantajien välillä. Alaikäisen puolesta asioinnin palvelutapahtumakohtaiset kiellot vaikuttavat tiedon näkymiseen vanhemmalle Omakannassa. Viimeksi mainittuun ei tule muutosta asiakastietolaisissa. Terveystieteiden ammattilaisen asiantuntemusta ja kypsyysarviointia tarvitaan kummankin tyyppisten kieltojen käsittelyyn.

Kysymys: Kari Heinonen: Oliko uusi asiakastietolaki tuomassa selkeää vastausta siihen, miten luovutus menee EI-Kanta-palveluiden kautta tapahtuvassa tiedonsiirrossa a) yleensä (tarvitaanko esim. luovutusluvan tarkistus) ja b) erityisesti kun kohteena ovat sinänsä Kanta-tietosisältöön kuuluvat asiakirjat? Minusta laissa edelleen puhutaan vain "kansallisten Kanta-palveluiden kautta luovuttamisesta".

Vastaus: Asiakastietolaki ottaa kantaa Kanta-palveluiden kautta tapahtuviin tietojen luovuttamiseen. Tätä asiaa ollaan tarkentamassa toiminnallisiin määrittelyihin.

Kysymys: Maritta Korhonen: Poistuvatko yhteisrekisterit hyvinvointialueiden voimaantullessa?

Vastaus: Anna Kärkkäinen: Yhteisrekisterien poisto on osa sote-uudistuksen lakipakettia, eli siinä yhteydessä ehdotetaan kumottavaksi tämä kohta terveydenhuoltolaista. Yhteisrekisterialue on mahdollisesti jatkossa tarpeen Uudellamaalla, tätä käsitellään erikseen eduskunnassa.

Kommentti: Maritta Korhonen: kommenttina Karin kysymykseen (luovuttaminen): Toivoisin, että voitaisiin ohjeistaa tarkemmin luovuttamisista, erityisesti, kun kyseessä on laajat alueelliset järjestelmät kuten Apotti ja Aster: Tiettyjä asioita voidaan jakaa Kannan kautta ja tietyt pitää hoitaa muuten alueellisessa järjestelmässä, ja tätä eroa on hankala selittää kansalaiselle. Olisi helppoa, jos säännöt olisivat aina samat

Vastaus: Anna Kärkkäinen: Asiakastietolaki ottaa kantaa Kanta-luovutuksiin. Muihin luovutuksiin otetaan kantaa terveydenhuoltolain 9 § tai potilaslaissa. Tiedonhallinnan kokonaisuudistuksen yhteydessä on tavoitteena selkeyttää kokonaisuutta.

7 Reseptin tilannekatsaus, Harri Nurmi / Kela

Aihetta ei käsitelty, materiaali löytyy luettavaksi liitetiedostoissa.

Kysymys: Kari Heinonen: Onko tietoa millaisella "intensiteetillä" FHIR-yksilöintitietojen rajapinnan kehitys jatkuu kesän aikana? Zulip-chatin odotettavissa oleva aktiviteetti?

Vastaus: Kehitys jatkuu, toki vähemmällä resursseilla kesälomien johdosta. Zulip-chatin aktiivisuus riippuu toimittajajärjestäjien omasta aktiivisuudesta, toivomme toki että kommentteja sinne alkaa tullemaan kun aloittelevat omia toteutuksiaan FHIR-rajapintaan liittyen.

8 Omakannan tilannekatsaus, Sanna Kavén /Kela

Sanna Kavén esitteli Omakannan tilannekatsauksen.

Ei kysymyksiä.

9 Ajankohtaista yhteistestauksesta, Laura Klemetti / Kela

Laura Klemetti esitteli yhteistestauksen ajankohtaiset asiat.

Kysymys: Samuli Kärkkäinen: Ovatko aikataulut lääkityksen toteuttamisen kohdalla jo selvillä?

Vastaus: Apteekkijärjestelmillä siirtymäaikaa ei ole. Muilla vuonna 2024 toiminnallisuus tulee olla olemassa, mutta toiveena on toki, että toiminnallisuus toteutettaisiin jo aiemmin.

Kommentti: Hannele Lindeman: Asiakkaan näkökulmasta huolestuttaa yhteistestauksen ruuhka ja se, päästäänkö aikataulutavoitteeseen. Viiveet testitapausten tarkistuksissa ovat olleet pitkiä, varsinkin kesällä.

Vastaus: Kelassa teemme parhaamme jonojen purkamisen eteen hommia. Uusia henkilöitä on aloittanut, toivottavasti ollaan paremmassa tilanteessa syksyllä.

10 Toimittajien yhteistyöpalaverit, Lise-Lotte Holmberg / Kela

Lise-Lotte Holmberg esitteli syksyllä aloitettavat toimittajien yhteistyöpalaverit. Palaverit ovat tarkoitettu kaikille järjestelmätoimittajille ja niiden tavoite on lisätä tiedonkulkua toimittajan ja Kelan välillä. Pääsisältönä tulee olemaan molemminpuolisten tiekarttojen läpikäynti. Palavereista kiinnostuneet voivat ottaa suoraan yhteyttä Lise-Lotteen.

Ei kysymyksiä tai kommentteja.

11 Muut asiat

Ei muita asioita.

12 Seuraava kokous

- 18.8.2021, aiheideoita otetaan mielellään vastaan.

13 Kokouksen päättäminen

Lise-Lotte Holmberg päätti kokouksen.

Kela

Kanta-palvelut

PL 450, 00056 Kela